

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Brigity Chrastilové v právní věci **žalobkyně: E. S.,** zastoupena JUDr. Milanem Poláčkem, advokátem, se sídlem Starobrněnská 13, 602 00 Brno, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 55 Az 792/2003 - 28 ze dne 24. 9. 2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

III. Ustanovenému zástupci žalobkyně, advokátovi JUDr. Milanu Poláčkovi, **se určuje** odměna za zastupování ve výši 3225 Kč, která bude vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadá kasační stížností rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 55 Az 792/2003 - 28 ze dne 24. 9. 2004, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 3377/VL - 10 - ZA04 - 2002 ze dne 11. 8. 2003, jímž bylo rozhodnuto, že se stěžovatelce neuděluje azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), zároveň bylo rozhodnuto, že se na stěžovatelku nevztahuje překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Stěžovatelka v kasační stížnosti uplatňuje kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen

„s. ř. s.“), alternativně obsah své kasační stížnosti subsumuje pod písmeno d) téhož ustanovení a namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku. Stěžovatelka namítá, že krajský soud měl napadené rozhodnutí žalovaného zrušit pro porušení § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), avšak neučinil tak. Žalovaný vycházel při svém rozhodování z omezených zdrojů, nezabýval se otázkou, zda osoby vystavené násilí v zemi stěžovatelčina původu mají reálnou možnost domoci se u příslušných orgánů v zemi svého původu účinné ochrany. Kromě toho stěžovatelka dále namítá nezákonnost napadeného rozsudku krajského soudu, neboť soud dle tvrzení stěžovatelky nesprávně právně posoudil otázku splnění podmínek pro udělení azylu. Stěžovatelka uvádí, že v zemi jejího původu jí bylo vyhrožováno v souvislosti s členstvím stěžovatelčiny matky ve straně A.-N., přitom bylo po stěžovatelce požadováno, aby se její matka přestala účastnit demonstrací. Po nějaké době byla stěžovatelka unesena, zbita a znásilněna. Primárním důvodem stěžovatelčiny žádosti o udělení azylu byly důvody politické, související s aktivní rolí stěžovatelčiny matky v politické straně. Nelze přičítat stěžovatelce k tíži, že tato skutečnost nebyla v průběhu řízení před žalovaným prokázána, ani jí nelze přičítat k tíži, že se u nadřízených policejních orgánů důsledně nedomáhala prošetření svých únosů poté, co k takovému vyšetření nedošlo složkami nižšími. Ze zprávy českého Ministerstva zahraničních věcí vyplývá, že značná moc, jíž disponují příslušníci policie, bývá hojně zneužívána v souvislosti s vymáháním úplatků. Proces vyšetřování trestných činů tedy může být ovlivněn ekonomickými prostředky. Stěžovatelka také poukazuje na Zprávu o dodržování lidských práv za rok 2001, vydanou Úřadem pro demokracii, lidská práva a práci americkým Ministerstvem zahraničí, podle níž dochází ke znásilňování žen samotnými policisty. Možnost stěžovatelčiny obrany byla tedy dána toliko formálně. Stěžovatelka tedy dovozuje, že je u ní dán důvod k udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, neboť byla v zemi svého původu pronásledována pro uplatňování politických práv své matky. Ze všech shora uvedených důvodů stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené rozhodnutí krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Zároveň stěžovatel navrhuje přiznání odkladného účinku jí podané kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření poukazuje na jednotlivé podklady, z nichž při svém rozhodování vycházel, s nimiž stěžovatelka měla možnost seznámit se a ničeho proti nim nenamítala. Žalovaný proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zejména zjistil, že stěžovatelka v průběhu správního řízení před žalovaným nejprve, jak vyplývá z protokolu o pohovoru konaném dne 17. 9. 2002, poukazovala na skutečnost, že byla opakovaně unesena, avšak vždy se jí podařilo utéct. Potřetí za ní neznámí lidé přišli domů, zabili psa, vyhrožovali, že totéž se stane stěžovatelce. Stěžovatelka uvedla, že je mladá a že se chce provdat, do České republiky přicestovala proto, že zde pracoval její otec a jezdili k nim Češi. V zemi svého původu by stěžovatelka nebyla v bezpečí. V dalším průběhu řízení stěžovatelka uváděla, jak vyplývá z protokolu o dalším pohovoru konaném dne 21. 5. 2003, že lidé, kteří jí vyhrožovali, požadovali, aby stěžovatelčina matka přestala být aktivní ve straně A.-N. Stěžovatelka chtěla, aby šly s matkou na policii, pak se rozhodly nic nehlásit, neboť dle stěžovatelčiny matky „možná šlo pouze o nějaké obyčejné vyhrožování“ (odpověď na první otázku při pohovoru konaném dne 21. 5. 2003). Nějakou dobu, asi rok, se nic nedělo, poté ji ale unesli, zbili a znásilnili. Ani tentokrát stěžovatelka na policii nic nehlásila. Byla údajně v šoku, nechtělo se jí žít, byla to pro ni velká potupa, ve vesnici si lidé mysleli, že stěžovatelku někdo pouze zbil, nevěděli, že byla také znásilněna (odpověď na druhou otázku při pohovoru konaném dne 21. 5. 2003). Pokud jde o léčení, to dle stěžovatelky prováděla její matka, jinou lékařskou pomoc stěžovatelka nevyhledala. Žalovaný stěžovatelce

azyl neudělil, neboť dospěl k závěru, že se nejedná o azylově relevantní důvody. Z obsahu soudního spisu pak Nejvyšší správní soud zjistil, že jeho rozhodnutí o neudělení azylu stěžovatelka napadla žalobou, v níž namítala procesní vady spočívající v nezjištění rozhodných skutečností žalovaným a v nedostatečném odůvodnění jeho rozhodnutí, přitom namítala, že je u ní dána překážka vycestování. Krajský soud žalobu zamítl. Rozsudek byl stěžovatelce doručen dne 25. 10. 2004, ta jej napadla kasační stížností dne 2. 11. 2004.

Stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a kasační stížnost je tak podána osobou oprávněnou. Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Stěžovatelka kasační stížností míří na kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) a Nejvyšší správní soud shledává kasační stížnost přípustnou.

Nejvyšší správní soud tedy napadený rozsudek krajského soudu přezkoumal v rozsahu kasační stížnosti a v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Zásadní část stěžovatelčiny kasační stížnosti je tvořena námitkou nezákonnosti napadeného rozsudku krajského soudu spočívající v nesprávném právním posouzení otázky splnění podmínek pro udělení azylu. Vyplývá-li z obsahu kasační stížnosti, že stěžovatelka dovozuje splnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, pak tomuto závěru přisvědčit nelze. Podle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod (písm. a/ tohoto ustanovení), nebo že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště (písm. b/ tohoto ustanovení). V daném případě je spornou otázka, zda stěžovatelce měl být udělen azyl z důvodu pronásledování za uplatňování politických práv a svobod podle § 12 písm. a) zákona o azylu nebo pro odůvodněný strach z takového pronásledování podle § 12 písm. b) zákona o azylu, v obou případech v souvislosti s tvrzenou politickou aktivitou stěžovatelčiny matky. Klíčové je přitom posouzení splnění podmínky pronásledování.

Pronásledování je třeba pro účely posouzení splnění podmínek podávaných z některého z písmen § 12 zákona o azylu interpretovat ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu; jde o ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud by byla prováděna, podporována či trpěna úřady v zemi stěžovatelčina původu nebo pokud tato země není schopna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Poukazovala-li stěžovatelka v řízení před žalovaným na skutečnosti, že měla v zemi svého původu incidenty s osobami, které při pokusu o první z únosů požadovali ukončení politických aktivit stěžovatelčiny matky a při druhém únosu, již dokonaném, jí připomínali její předchozí výhrůžky a požadavek ve vztahu k matce, potom by o pronásledování z důvodů stěžovatelkou tvrzených mohlo jít tehdy, pokud by takové jednání bylo jevem státní mocí přímo vyvolaným, tajně podporovaným, státními orgány vědomě trpěným či státní mocí záměrně nedostatečně potlačovaným. Tak tomu však v daném případě nebylo. Za vědomé trpění, nedostatečné potlačování či dokonce podporu takového pro stěžovatelku jistě nepříznivého, nebezpečného a obecně krajně nežádoucího jednání, nelze považovat stav, kdy stěžovatelka se na příslušné orgány, zejména na policii, v zemi svého původu neobrátila. Nemůže tu obstát námitka, jíž stěžovatelka uplatňuje, a sice, že jí nelze přičítat k tíži, že se u nadřízených policejních orgánů důsledně nedomáhala prošetření svých únosů poté, co k takovému vyšetření nedošlo

složkami nižšími, neboť stěžovatelka se na policejní orgány neobrátila vůbec, ač si byla této možnosti jednoznačně vědoma. Stejně tak nemůže obstát nynější stěžovatelčino tvrzení, že možnost stěžovatelčiny obrany byla tedy dána toliko formálně, neboť policie je při vyšetřování ovlivňována a sama dokonce jedná protiprávně (dopouští se znásilňování, jak stěžovatelka uváděla), neboť rezignace stěžovatelky na pomoc policejních orgánů nebyla motivována těmito pohnutkami, ale závěrem o tom, že v případě pokusu o únos šlo „pouze o nějaké obyčejné vyhrožování“ a v případě druhého, již dokonaného únosu a znásilnění, skutečností, že stěžovatelka byla v šoku ze znásilnění a byla to pro ni velká potupa. Nelze tedy v takovém případě dovodit, že stěžovatelkou uváděné příkoří bylo formou represe ze strany státu. Tento závěr ohledně nesplnění podmínek pronásledování dovodil Nejvyšší správní soud také ze základních principů, na nichž je azylové zákonodárství obecně postaveno. Z čl. 1 odst. 2 Úmluvy o právním postavení uprchlíků přijaté v Ženevě dne 28. 7. 1951 a z Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků přijatého v New Yorku dne 31. 1. 1967 lze dovodit, že důvodem udělení azylu v případě represe musí být skutečnost, že jde o represi ze strany státu. V případě stěžovatelky tak nezbývá než uzavřít, že ze stěžovatelčiných vyjádření učiněných u žalovaného nevyplynuly skutečnosti, podle nichž by se v jejím případě jednalo o represi uskutečňovanou ze strany státu, ať již přímou, kdy stát sám by stěžovatelku ze zákonem stanovených důvodů pronásledoval, tak i nepřímou, o kterou by se jednalo tehdy, pokud by stát stěžovatelku před pronásledováním cíleně nechránil. Krajský soud se tedy při posuzování této otázky nezákonnosti nedopustil, neboť aplikoval správný právní předpis a správnou právní normu, přitom se nedopustil ani žádného interpretačního pochybení.

Pokud jde o stěžovatelkou namítané vady řízení před žalovaným, pro které měl krajský soud jeho rozhodnutí zrušit, ani tuto námitku Nejvyšší správní soud důvodnou neshledává. Pokud jde o rozsah dokazování a jeho následné promítnutí v rozhodnutí správního orgánu, to bylo v návrhovém řízení o udělení azylu determinováno dvěma skutečnostmi: jednak tvrzeními stěžovatelky a jejími návrhy učiněnými v průběhu správního řízení a dále pak objektivní potřebou žalovaného zjistit na základě stěžovatelčiných tvrzení skutečný stav věci. Odhlédnuto od vzájemných odchylek v důvodech, pro které stěžovatelka žádala o azyl, nenasvědčovalo-li žádné ze stěžovatelčiných tvrzení podaných žalovanému splnění podmínky pronásledování ze strany státní moci v zemi stěžovatelčina původu, a sice ani přímému, ani nepřímému, jak již Nejvyšší správní soud shora podal, naopak bylo-li pro žalovaného zřetelné, že jde toliko o incidenty se soukromými osobami, byť s možnou souvislostí s politickou aktivitou stěžovatelčiny matky, aniž by se však stěžovatelka na státní orgány, zejména na policii, se žádostí o pomoc obrátila, potom nevyvolala stěžovatelčina tvrzení ve vztahu k předmětu řízení před žalovaným potřebu dalšího dokazování. Nečinila-li za této situace procesní návrhy na doplnění dokazování ani sama stěžovatelka, nechtěla-li se dokonce seznámit ani s podklady rozhodnutí a vyjádřit se k nim, pak nebylo zapotřebí žalovaným další dokazování provádět. Dokazování, jak je provedl žalovaný, tak z hlediska závěru, k němuž ve svém rozhodnutí dospěl, bylo dostatečné, přitom dospěl-li k témuž závěru i krajský soud, který námitky v tomto směru důvodnými neshledal, pak Nejvyšší správní soud ani zde nemá, čeho by mu vytknul. Těmi procesními vadami, které stěžovatelka v žalobě namítala a vůči nimž determinovala rozsah přezkumu, v jakém jej měl za podmínek podle § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. soud učinit, se krajský soud zabýval, ve stejné míře obecnosti, jak je stěžovatelka v žalobě namítala. Ani tato část námitek tedy není důvodnou.

Ze všech shora uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Proto ji jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Za této procesní situace se Nejvyšší správní soud již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s.). Žalovanému náklady řízení, které by přesáhly běžné náklady jeho administrativní činnosti, nevznikly, a proto mu náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 7 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. nebyla přiznána.

Stěžovatelce byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát JUDr. Milan Poláček. Soud mu proto určil odměnu za zastupování ve výši 3225 Kč za tři úkony právní pomoci, společně se třemi režijními paušály, spočívající v převzetí věci a přípravě zastoupení podle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, doplnění kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. d) téže vyhlášky, a dále ve studiu spisu podle § 11 odst. 3 téže vyhlášky, přitom za posledně uvedený úkon byla odměna přiznána vzhledem k tomu, že doplnění kasační stížnosti reagovalo na skutečnosti zjištěné studiem spisu, s nimiž se jinak mohl ustanovený advokát pro důsledné hájení práv a zájmů stěžovatelky seznámit pouze problematicky. Nejvyšší správní soud tu poznamenává, že studium spisu nelze ve správním soudnictví považovat obecně za úkon, za který by ustanoveným zástupcům náležela odměna, v daném případě však důvodnost studia spisu s ohledem na shora uvedené skutečnosti uznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. srpna 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu